

HØRINGSNOTAT ENDRINGER I STUDIEKVALITETSFORSKRIFTEN

1. SENTER FOR FREMRAGENDE UTDANNING OG UTDANNINGSKVALITETEPRISEN

Kunnskapsdepartementet opprettet i 2010 ordningen med tildeling av status som *Senter for fremragende utdanning* (SFU). Denne ordningen skal være et virkemiddel for å stimulere til økt kvalitet i høyere utdanning. Status som SFU tildeles miljøer som kan oppvise fremragende kvalitet og innovativ praksis i utdanningen. Kunnskapsdepartementet har delegert forvaltningen av SFU-ordningen til NOKUT.

Både universiteter og høyskoler, statlige som private, kan søke om tildeling av status som SFU. Søknadene avgjøres på grunnlag av et sett nærmere bestemte [kriterier](#). Blant annet skal et SFU

«utmerke seg både når det gjelder dokumentert utdanningskvalitet og når det gjelder senterplanen, det vil si senterets visjoner, strategier og planer for arbeidet med videreutvikling og innovasjon i utdanningen, samt planer for formidling og spredning av egen kunnskapsutvikling til andre miljøer. SFU-ordningen skal særlig fremme og premiere det arbeidet som finner sted i interaksjonen mellom studenter, undervisere, støttetjenester og utdanningens kunnskapsbase. Det innebærer at det for alle typer utdanning vil bli lagt stor vekt på FoU-basering. For profesjonsutdanninger vil både FoU-baseringen og relasjonen til praksisfeltet være sentrale elementer i vurderingene. I tillegg vil internasjonal orientering, ledelse, organisering og andre rammeforhold også bli vurdert.»

Det er en sakkyndig komité som på faglig grunnlag kommer med forslag om tildeling av senterstatus. Tildeling med tilsagn om utbetaling skjer for fem år av gangen med mulighet for forlengelse i ytterligere fem år. Tildelingen utgjør en «toppfinansiering» i tillegg til det institusjonene selv bevilger til formålet.

Kunnskapsdepartementets *Utdanningskvalitetspris* deles ut hvert år. Prisen er på 1 million kroner og forvaltes av NOKUT. Prisen går i sin helhet til ett tiltak. Formålet med denne prisen er å belønne fremragende arbeid med utdanningskvalitet i norsk høyere utdanning, og stimulere institusjonene og fagmiljøene til systematisk arbeid med å videreutvikle kvaliteten på utdanningene sine. Hver institusjon innenfor høyere utdanning kan sende inntil fem nominasjoner. Nominasjonene blir vurdert av en jury. Juryen har seks medlemmer, fire personer fra universitets- og høyskolesektoren nasjonalt/internasjonalt og to studenter. [Statutter for Utdanningskvalitetsprisen](#) ligger på NOKUTs nettsider.

2. KLAGEADGANG

Departementet har ikke tidligere tatt stilling til om vedtak om tildeling av status som SFU eller tildeling av Utdanningskvalitetsprisen er å anse som et enkeltvedtak. Dersom en avgjørelse er å regne som enkeltvedtak, vil kapittel IV-VI i forvaltningsloven komme til anvendelse. Kapitlene stiller særlige saksbehandlingsregler knyttet til avgjørelse av enkeltvedtak, blant annet særlige klageregler i kapittel VI.

I en rekke tilfeller er det fastsatt i lov, instruks eller retningslinjer at en avgjørelse skal være å regne som et enkeltvedtak. SFU-ordningen og Utdanningskvalitetsprisen er ikke regulert i lov eller forskrift. Det fremgår heller ikke klart av statuettene for Utdanningskvalitetsprisen eller retningslinjene til SFU om en avgjørelse om tildeling skal anses som enkeltvedtak. I de tilfellene hvor det ikke er særlig fastsatt om avgjørelse av søknad skal regnes som et enkeltvedtak, vil spørsmålet avgjøres av en vurdering opp mot forvaltningsloven § 2.

En ordning som ligner NOKUTs tildeling av status som SFU og Utdanningskvalitetsprisen, er Senter for internasjonalisering av utdannings (SIU) tildeling av stipender og tilskudd på vegne av Kunnskapsdepartementet. Dette ble behandlet i Prop. 81 L (2015-2016) Endringer i universitets- og høyskoleloven (NOKUTs tilsyn, nasjonal vitnemålsportal mv.).

Kunnskapsdepartementet viste der til uttalelser fra Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling hvor det er uttalt at det i dag skal lite til for at avgjørelse om tildeling av offentlige midler er å regne som et enkeltvedtak. Departementets vurdering av de aktuelle vedtakene opp mot denne forståelsen innebar at SIUs avgjørelser om tildeling var å anse som enkeltvedtak.

Tildeling av Utdanningskvalitet prisen og status som SFU, er ikke i kjerneområde for hva som tradisjonelt har vært å regne som regulering av rettigheter og plikter, og utøvelse av offentlig myndighet. Noe som kan trekke i retning av at det foreligger en slik ordning er om det er gjort kjent retningslinjer for tildeling eller for søknadsbehandlingen. For SFU er det fastsatt tildelingskriterier og for Utdanningskvalitetsprisen er det fastsatt statutter, og de oppstiller forholdsvis klare kriterier for vurderingene som foretas. Dette skaper et preg av offentlig myndighetsutøvelse. Etter departementets oppfatning er derfor avgjørelse om tildeling av status som SFU med tilhørende tilskuddsmidler samt tildeling av Utdanningskvalitetsprisen, å regne som enkeltvedtak.

3. FORSLAG TIL FORSKRIFTSENDRING OG KLAGEORDNING

Den generelle klageretten etter forvaltningslovens (fvl.) kapittel VI gjelder enkeltvedtak. Hovedregelen i forvaltningsloven er at klageinstansen kan prøve alle sider av saken, jf. fvl. § 34 annet ledd. Innskrenkninger av forvaltningslovens alminnelige klageregler krever hjemmel i lov eller forskrift, jf. fvl. § 28 siste ledd.

I universitets- og høyskoleloven følger en slik hjemmel av § 2-1 åttende ledd, hvor det står at «NOKUTs vedtak overfor private institusjoner kan i forskrift unntas fra bestemmelsene om klage i forvaltningsloven kap VI».

Kvalitetsforskriften § 1-9 bokstav c har bestemmelser om innskrenkning ved at NOKUTs faglige vurdering av de faktiske forhold i forbindelse med vedtak etter nærmere angitte bestemmelser i forskriften ikke kan påklages. Bestemmelsen i studiekvalitetsforskriften nevner ikke ordninger som SFU eller Utdanningskvalitetsprisen. Departementet foreslår derfor en ending av studiekvalitetsforskriften § 1-9.

Klageinstans for NOKUTs vedtak er NOKUTs klagenemnd (jf. studiekvalitetsforskriften § 7-1 første ledd), jf. fvl. § 28 første ledd. I vurderingene av søknadene blir det utøvet stor grad av spesialisert skjønn. Det vil kreve stor grad av faglig kompetanse og skjønn, samt vil

være veldig arbeidskrevende å overprøve denne vurderingen. Fagkomitéen er satt sammen for å ha den nødvendige faglig kompetanse til å behandle søknadene og å fatte vedtak om tildeling. Dette er en sakkyndig kompetanse som klagenemnden ikke besitter.

Departementet foreslår derfor at klageinstansen ikke skal kunne overprøve den faglige skjønsmessige vurderingen. Selv om klageinstansens prøving av skjønnsutøvelsen begrenses, vil søkerne likevel kunne kreve at vedtaket prøves fullt ut i forhold til påstander om brudd på forvaltningslovens saksbehandlingsregler, rettsanvendelsesfeil, uriktig faktagrunnlag og brudd på de alminnelige forbudsregler mot myndighetsmisbruk i form av usaklig forskjellsbehandling, vektlegging av utenforliggende hensyn og grov urimelighet. Etter departementets vurdering må en slik generell prøvingsrett anses tilstrekkelig når behovet for prøving veies opp mot de hensyn som er nevnt ovenfor. Ut fra en samlet vurdering anser derfor departementet at det foreligger tilstrekkelig grunner til å begrense klagebehandlingen ved å hjemle dette i studiekvalitetsforskriften. Dette er også i tråd med den praksis som foreligger ved Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling knyttet til fvl. § 28 siste ledd.

Forslaget til ny forskriftshjemmel tar også høyde for at andre mulige fremtidige ordninger for tildeling av midler til tiltak som skal fremme utdanningskvalitet kan falle inn under denne hjemmelen.

Det foreslås at ny bestemmelse i studiekvalitetsforskriften § 1-9 bokstav d:

NOKUTs faglige vurdering i forbindelse med vedtak om tildeling av penger til kvalitetsfremmende tiltak ved institusjonene, kan ikke påklages.